

На основу члана 7. став 1. Закона о здравственој заштити животиња ("Службени гласник Републике Србије", бр. 37/91, 50/92, 33/93, 52/93, 53/95, 52/96 и 25/2000),

Народна скупштина Републике Србије, на седници Четвртог ванредног заседања у 2002. години, одржаној 4. јула 2002. године, донела је

О Д Л У К У

О МЕРАМА ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТИЊА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ ЗА 2002. 2003. И 2004. ГОДИНУ

Члан 1.

Овом одлуком одређују се мере здравствене заштите животиња за спречавање појављивања, откривање, сузбијање и искорењивање заразних болести животиња; мере спречавања преношења заразних болести које се са животиња могу пренети на људе и начин финансирања појединих мера здравствене заштите животиња средствима која се обезбеђују у буџету Републике.

Члан 2.

Мере здравствене заштите животиња спроводе се према Програму којим се утврђују: мере опште превентивне здравствене заштите животиња; дијагностичка испитивања, имунопрофилактичке и друге мере здравствене заштите животиња; спречавање појављивања, откривање, сузбијање и искорењивање заразних болести: класичне куге свиња, њукастл болести живине, туберкулозе, бруцелозе, ензоотске леукозе говеда, инфективног запаљења вимена, болести плавог језика, лептоспирозе, болести риба, болести пчела, инфективне анемије коња, Кју–грознице, салмонелозе и тифуса живине, беснила, ехинококозе и трихинелозе; превентивне мере и дијагностичка испитивања; рокови, обезбеђење средстава, надзор и извршиоци спровођења Програма мера здравствене заштите животиња.

Програм из става 1. овог члана одштампан је уз ову одлуку и чини њен саставни део.

Члан 3.

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".

РС Број 11

У Београду, 4. јула 2002. године

НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

ПРЕДСЕДНИЦА

Наташа Мићић

П Р О Г Р А М

МЕРА ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТИЊА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ ЗА 2002, 2003. И 2004. ГОДИНУ

I. МЕРЕ ОПШТЕ ПРЕВЕНТИВНЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТИЊА

Превентивне мере здравствене заштите животиња обухватају:

1) Стално праћење епизоотиолошке ситуације и дијагностичко испитивање заразних болести животиња на епизоотиолошким подручјима у Републици Србији, преко јавних и овлашћених приватних служби ветеринарске медицине;

2) У случају потребе обављаће се и шира испитивања појединих заразних болести животиња као и оних заразних болести које се са животиња могу пренети на људе, што се утврђује наредбом, односно решењем министра надлежног за послове ветеринарства;

3) Ветеринарско–санитарну и здравствену инспекцијску контролу;

4) Контролу дијагностичких и имунопрофилактичких средстава која се примењују по Програму мера здравствене заштите животиња у производњи и промету;

5) Заштиту животне средине обезбеђивањем ветеринарско–санитарних услова у објектима за држање, производњу и промет животиња, у објектима за производњу, прераду, складиштење и промет производа, сировина и отпадака животињског порекла (фарме, обори, кланице, хладњаче, магацини производа животињског порекла, млекаре, откупне станице и сабирна места за млеко, објекти за прераду меса и израду производа од меса, млека, јаја, коже, длаке, костију, перја и друго, објекти за нешкодљиво уклањање лешева и конфиската животиња);

6) Информисање и упознавање јавности о опасностима од заразних болести, њиховој превентиви, евентуалној појави, ширењу и сузбијању зараза које ће се вршити преко средстава јавног информисања (штампа, радио, телевизија и друго).

II. ДИЈАГНОСТИЧКА ИСПИТИВАЊА, ИМУНОПРОФИЛАКТИЧКЕ И ДРУГЕ МЕРЕ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТИЊА

а) Дијагностичка испитивања

ТУБЕРКУЛОЗА (Tuberculosis)

1) Ради откривања, праћења и сузбијања туберкулозе животиња спроводиће се дијагностичко испитивање на туберкулозу–туберкулинизација и то:

- свих приплодних говеда старијих од три месеца, у запатима већим од 10 грла прегледаће се 10% запата;
- свих млечних говеда;
- свих приплодних свиња са навршена четири месеца, у запатима преко 100 грла 10% запата;
- свих нерастова који се користе за припуст;
- 5% живине на фармама кока јуслиња;
- код дивљих свиња пре сељења у друго ловиште.

Овлашћени ветеринарски инспектор у кланици мора да води посебну евиденцију о сваком нађеном случају туберкулозе говеда и свиња и да о налазу обавести надлежног ветеринарског инспектора у месту порекла туберкулозне животиње.

Патоанатомска дијагноза мора да се потврди у овлашћеној лабораторији.

БРУЦЕЛОЗА (Brucellosis)

2) Ради откривања, праћења и сузбијања бруцелозе животиња спроводиће се дијагностичко испитивање животиња на бруцелозу БАБ тестом, РВК и ЕЛИСА тестом и то:

- једанпут годишње код свих приплодних говеда старијих од 12 месеци;
- једанпут годишње код свих крмача за приплод;
- једанпут годишње код свих приплодних оваца и коза;

- два пута годишње крв бикова, нераста, овнова и јарчева који служе за производњу семена за вештачко осемењавање и природни припуст;
- обавезан је преглед новонабављених оваца и коза пре увођења у запат као и приплодних говеда;
- код пријемчивих дивљих животиња 10% од броја изловљених животиња а приликом сељења у друго ловиште све пријемчиве дивље животиње.

Ветеринарска служба доставља на лабораторијску претрагу: плодње воде, фетус или садржај утеруса код побачаја и 15 дана од побачаја.

ЕНЗООТСКА ЛЕУКОЗА ГОВЕДА (*Leucosa enzootica bovini*)

3) Ради откривања, праћења и сузбијања ензоотске леукозе говеда спроводиће се дијагностичко испитивање ЕЛИСА тестом:

- свих приплодних говеда старијих од 24 месеца, на фармама и домаћинствима до пет грла сва грла, а преко пет грла 20% од укупног стада, под условом да је у задњем прегледу стадо било слободно од леукозе, телади на фармама приплодних говеда старијих од 6 месеци и сви бикови за приплод најмање једанпут годишње;
- свих музних грла чије се млеко користи за људску исхрану;
- на епизоотиолошким подручјима слободним од ензоотске леукозе контролом збирног узорка млека преко откупних и сабирних станица за млеко.

Ловачке организације достављају 10% узорака крви на испитивање на леукозу од укупног броја изловљене пријемчиве дивљачи.

ИНФЕКТИВНО ЗАПАЉЕЊЕ ВИМЕНА (*Mastitis infectiosa bovum, mastitis gangrenosis ovium et caprarum*)

4) Произвођачи млека и производа од млека намењених за људску исхрану дужни су два пута у току године у размаку од 6 месеци да подвргну претрази на поремећену секрецију вимена свих музних крава, коза и оваца, према програму надлежне ветеринарске специјалистичке службе. Узорци се достављају надлежној ветеринарској специјалистичкој служби преко надлежне ветеринарске службе.

Пре стављања млека и производа од млека у промет за јавну потрошњу произвођачи су дужни да подвргну сваку музну краву, овцу и козу прегледу на поремећај секреције вимена.

У откупним станицама и сабирним местима за млеко обавезно вршити контролу збирног узорка млека преко надлежног ветеринарско

специјалистичког института по посебном програму за свако епизоотиолошко подручје.

Млеко крава, оваца и коза са поремећеном секрецијом вимена мора се бактериолошки претражити. Резултати бактериолошке претраге се достављају надлежној оперативној ветеринарској служби ради предузимања лечења и надлежној ветеринарској инспекцији.

БОЛЕСТ ПЛАВОГ ЈЕЗИКА (*Febris catarrhalis ovium* – Bluetongue)

5) Ради откривања, праћења и сузбијања болести плавог језика спроводиће се дијагностичко испитивање ЕЛИСА тестом свих пријемчивих животиња у зараженој као и угроженој зони или територији.

На слободним територијама:

- код свих бикова, овнова и јарчева који се користе за природни припуст или у производњи семена за вештачко осемењавање;
- код свих пријемчивих новонабављених животиња које се уводе у запат;
- у свим запатима код говеда мањим од 5 грла сва грла, а у запатима већим од пет грла 10% запата;
- у свим запатима мањим од 10 оваца све овце, а у запатима већим од 10 оваца 10% запата;
- у ловиштима и ловним подручјима 10% пријемчиве популације приликом излова и сва пријемчива дивљач приликом сељења у друго ловиште;
- приликом стављања у промет пријемчивих животиња обавезно третирати животиње и превозна средства репелентима (заштитним средствима против комараца).

На зараженим подручјима:

- ограничити кретање пријемчивих животиња временски (животиње пуштати на испашу у доба дана када вектори нису активни) по повратку са испаше третирати пријемчиве животиње репелентима (заштитним средствима против комараца) ;
- редовно вршити дезинсекцију стаја и обора, као и ђубришта и стајњака са околином.

ЛЕПТОСПИРОЗА (*Leptospirosis*)

6) Ради откривања, праћења и сузбијања лептоспирозе вршиће се дијагностичка испитивања микроскопском аглутинацијом и лизом:

- крв бикова, овнова, јарчева и пастува који служе за природни припуст и производњу семена за вештачко осемењавање серолошки се претражује на лептоспирозу два пута годишње;
- на фармама свиња све приплодне назимице и крмаче пре припуста једанпут годишње;
- на фармама говеда 10% од запата;
- код изловљених дивљих свиња 10% од излова.

Ветеринарска оперативна служба доставља на лабораторијску претрагу, у случају побачаја код животиња, узорак крви надлежном ветеринарско специјалистичком институту у року од 12 часова.

ИНФЕКТИВНА АНЕМИЈА КОЊА (*Anaemia infectiosa aequorum* IAK)

7) Ради откривања, праћења и сузбијања инфективне анемије коња спроводиће се дијагностичко испитивање Coggins тестом, агар гел имунодифузионим тестом и Елиса тестом:

- код коња старијих од једне године једанпут годишње у приплодним ергелама, спортским ергелама, шумским и другим радилиштима и у свим запатима са више од десет коња, као и сваког новонабављеног коња пре увођења у такве запате, а сваких шест месеци у запатима који држе коње ради производње биолошких препарата;
- пре довођења коња на хиподроме, сајмове, изложбе, смотре, спортска такмичења и опасивање, с тим што серолошки преглед не сме бити старији од 3 месеца.

Када држалац коња продаје или на други начин отуђује коње, потврда о извршеном прегледу на инфективну анемију коња не сме бити старија од 30 дана.

КЈУ-ГРОЗНИЦА (*Q-febris*)

8) Код сваког побачаја крава, јуница, оваца и коза обавезан је лабораторијски преглед на Кју-грозницу. На лабораторијски преглед ветеринарска оперативна служба доставља постељицу, вагинални брис, желудачни садржај побаченог фетуса, а по потреби млеко и колострум.

Забрањено је држање коза и оваца на фармама музних крава.

ТРИХИНЕЛОЗА (Trichinellosis)

9) Ради спречавања појављивања, правовременог откривања, сузбијања и искорењавања трихинелозе спроводиће се следеће мере:

- обавезан дијагностички преглед узорка мяса закланих свиња, прасади, коња и одстрелјене дивљачи на присуство ларве *Trichinele spiralis* (методом компресије и вештачке дигестије) ;

- ветеринарски специјалистички институти ће методом дигестије, на бази посебно донетог програма, преко збирних узорака вршити контролу налаза прегледаних узорака мяса од стране овлашћене ветеринарске службе. Достављање збирних узорака вршиће подручно надлежна ветеринарска инспекција;

- редовна контрола производње и промета свиња и копитара, производа, сировина и отпадака од свиња и копитара на местима производње, промета, ускладиштења и прераде производа, сировина пореклом од свиња и копитара;

- систематска дератизација зараженог подручја и нешкодљиво уклањање лешева глодара, планска и систематска дератизација свих објеката у којима се држе, производе и одгајају животиње, најмање два пута годишње (пролеће, јесен), а по потреби и чешће.

САЛМОНЕЛОЗА И ТИФУС ЖИВИНЕ (Salmonellosis i Thyphus avium)

10) Дијагностичком испитивању на салмонелозу и тифус живине подлежу:

- узимањем брисева са уређаја и из просторија за инкубирање јаја живине, амбалажа и опрема која се користи приликом инкубирања најмање четири пута годишње;

- оплођена јаја из којих се нису излегли пилићи, угинули и кржљави пилићи и њихов феџс. Прегледу се подвргава најмање 100 оваквих узорака из инкубатора капацитета већих од 3.600 јаја, а из инкубатора капацитета до 3.600 јаја на преглед се доставља најмање 10 узорака;

- једнодневни пилићи који угину у току транспорта и пилићи који угину у току три дана од завршеног транспорта;

- два пута годишње (у узгоју и експлоатацији) збирни узорак феџеса подмлатка и носиља;

- једанпут месечно лешеве угинуле живине из матичних фарми и фарми носиља за производњу конзумних јаја, а једанпут недељно из фарми дедовских центара, с тим што се узорком сматра једнодневно угинуће највише 20 гла;

- паренхиматозни органи (јетра, срце, слезина, фабрицијева бурза) заклане живине на збирном узорку од најмање 10 животиња узетом на кланици на почетку и на крају дневног клања.

Дијагностичком испитивању на тифус живине подлеже приплодна живина у време почетка носивости када носивост достигне најмање 10%, у повољној епизоотиолошкој ситуацији, односно 30–50% носивости у случајевима да је тифус живине на фарми био утврђен у последње три године:

- дијагностичко испитивање на тифус живине обавља се брзом крвном аглутинацијом и то код најмање 15% грла у сваком јату ако на фарми није утврђен тифус и ако су бактериолошке контроле у узгоју биле негативне, а на фармама ако је тифус утврђиван претходних година брзом крвном аглутинацијом се мора обухватити најмање 25% укупног броја живине;

- позитивни резултати брзе крвне аглутинације на тифус живине морају се проверити лабораторијским испитивањем (спора аглутинација, патоанатомски преглед, бактериолошко испитивање јајника, јетре и слезине).

Јато до 500 носила прегледа се у целини.

Јаја са фарми у којима се врши лабораторијско испитивање не могу се користити за насад док траје испитивање.

Ветеринари су дужни да доставе крв, а по могућству и побачени фетус на лабораторијско испитивање на салмонелозу код сваког побачаја кобила, оваца и коза.

Фабрике и мешаоне сточне хране дужне су да достављају на бактериолошки преглед надлежном ветеринарском специјалистичком институту узорке свих компоненти животињског порекла пре припремања крмних смеша, а једном месечно узорке готових смеша.

БОЛЕСТИ РИБА

11) У одгајилиштима (рибњацима) шарана спроводи се лабораторијска контрола здравственог стања риба од почетка марта до краја априла. У свим случајевима сумње на појаву еритродерматита, пролећне виремије и запаљења ребљег мехура шарана корисници ребњака обавезни су да постојање сумње на заразне болести пријаве ветеринарској станици, односно ветеринару или ветеринарској инспекцији.

У одгајилиштима (рибњацима) пастрмки обављаће се у септембру клинички, а у случају потребе и лабораторијски преглед млађи на вртичавост пастрмки; у јуну вирусолошки преглед млађи, а матичних запата у децембру на заразну некрозу гуштераче пастрмки; у току зимских месеци (јануар) вирусолошки преглед на вирусну хеморагичну септикемију пастрмки, као и у свим случајевима сумње на појаву ове заразне болести; лабораторијски преглед узорака пастрмки на ренобактериозу у пролеће када је спољна температура нижа од 15° Ц; узорци пастрмки слабије кондиције достављају се на преглед два пута годишње (пролеће, јесен) када је спољна температура од 10 до 20°Ц на јерсиниозу (болест црвених уста пастрмки).

БОЛЕСТИ ПЧЕЛА

12) У промет могу да се ставе само здраве пчелиње заједнице односно оне код којих су спроведене наређене дијагностичке мере и то:

- Куга пчела (Pestis apium)

Приликом отварања и затварања пчелињих заједница у пролећном и јесењем периоду извршити клинички преглед свих друштава и доставити узорке на преглед на америчку кугу пчелињег легла. Свака сумња се потврђује лабораторијским налазом, са проценом старости процеса. На преглед се доставља комад саћа са поклопљеним леглом величине 10x10 у одговарајућој амбалажи;

- Ноземоза пчела (Nosemosis apium)

Приликом отварања пчелињих заједница у пролеће зимске губитке угинулих пчела доставити на лабораторијски преглед надлежном ветеринарском специјалистичком институту. Материјал за преглед доставља оперативна ветеринарска служба и ветеринарска инспекција.

- Варроза (Varroosis apium)

Власници пчелињих заједница дужни су да под контролом надлежне ветеринарске службе изврше дијагностички преглед, а по потреби и превентивно третирање пчелињих заједница. Дијагностичко испитивање обављаће се у ветеринарско специјалистичким институтима на материјалима достављеним искључиво преко оперативне ветеринарске службе и ветеринарске инспекције.

БСЕ

Спонгиоформна енцефалопатија говеда

13) Ради правовременог откривања и искорењавања БСЕ-а на свим епизоотиолошким подручјима вршиће се дијагностичко испитивање (лабораторијски преглед) на мозгу закраних говеда старијих од 24 месеца.

При прегледу узорака користиће се признате патохистолошке и имунохистолошке методе.

Број узорака се одређује на основу годишњег биланса клања говеда и броја објеката за клање на једном епизоотиолошком подручју, с тим што број узорака не сме бити мањи од 100 по једном епизоотиолошком подручју.

Приликом узимања узорака води се посебна евиденција порекла говеда, обавезно водити рачуна о равномерној заступљености свих територија порекла говеда са подручја Републике Србије.

За говеда из увоза или непознатог порекла обавезно је дијагностичко испитивање на БСЕ приликом клања.

*

*

*

Ради благовременог праћења, откривања и спречавања појаве заразних болести животиња, перманентно ће се вршити и друга дијагностичка испитивања у складу са важећим прописима и програмима који ближе уређују ову материју, код следећих болести: полне заразе говеда, инфективног бовиног ринотрахеита и инфективног пустулозног вулвовагинита (ИБР, ИПВ), као и свих болести наведених на листи заразних болести према Закону о здравственој заштити животиња и Закону о заразним болестима које угрожавају целу земљу.

Посебне програме за своја епизоотиолошка подручја донеће ветеринарско специјалистички институти уз сагласност министарства надлежног за послове ветеринарства.

Ветеринарско специјалистички институти ће благовремено обавештавати министарство надлежно за послове ветеринарства о кретању заразних болести у складу са законским обавезама, достављаће извештаје о извршеним дијагностичким мерама по врстама и категоријама животиња; достављаће потребе (билансе) у дијагностичким средствима (потребних и утрошених) за спровођење програма мера, водиће евиденцију објеката за смештај, производњу, експлоатацију и држање животиња по врстама и категоријама са бројним стањем животиња по категоријама; организоваће здравствену заштиту животиња на свом епизоотиолошком подручју; пратиће рад ветеринарских станица и ветеринарске службе и предлагаће министарству надлежном за послове ветеринарства додатне мере које се односе на спровођење програма мера здравствене заштите животиња у циљу што стручнијег и рационалнијег рада у области здравствене заштите животиња.

б) Имунопрофилактичке мере

КЛАСИЧНА КУГА СВИЊА (Pestis suum classica)

1) Ради спречавања појављивања и искорењивања класичне куге свиња спроводиће се вакцинација против класичне куге свиња.

Све свиње старије од 45 дана морају бити вакцинисане против класичне куге свиња, вакцином припремљеном од атенуираног вируса (К-сој), тако да су стално имуне.

Прасад ће се вакцинисати први пут у старости од 45 дана у интензивном одгоју (на фармама), на индивидуалном сектору са 60 дана, а ревакцинисати по истеку четири недеље.

На фармама са заокруженом производњом прасад се вакцинишу у складу са одредбама ст. 2. и 3. ове тачке, назимице и крмаче пре припуста, а нерасти два пута годишње.

У периоду пролеће–јесен, морају се вакцинисати све свиње у индивидуалном сектору. Новоприспела прасад, назимице, крмаче и нерасти морају се вакцинисати и изван назначеног периода.

Свиње које се изводе на заједничку односно шумску испашу, као и дивље свиње у ограђеним одгајалиштима, морају предходно бити вакцинисане и одржаване у сталном имунитету.

У промет се могу ставити само имуне свиње, односно свиње које су вакцинисане најмање десет дана пре стављања у промет.

Промет свиња допуштен је само на сточним пијацама, догонима и другим откупним местима која су под сталном ветеринарском контролом.

ЊУКАСТЛ БОЛЕСТ ЖИВИНЕ (Morbus Newcastle)

2) Ради спречавања појављивања и искорењивања њукастл болести живине спроводиће се вакцинација живине вакцином произведеном од лентогених сојева (La-Sota):

- два пута годишње код екстензивног држања окулназално или распршивањем вакцине, а у интензивним условима само распршивањем вакцине;

- живина и перната дивљач на фармама у свим облицима интензивне производње мора се вакцинисати против њукастл болести, тако да буде стално имуна.

У зависности од епизоотиолошке ситуације може се примењивати и мезогени сој вакцине.

Имунитет ће се контролисати:

- а) у екстензивном одгоју живине узимањем пет узорака на 1.000 грла живине;

- б) у интензивном одгоју претрагом 20 узорака крви по јату.

БЕСНИЛО (Lyssa)

3) Ради спречавања појављивања и искорењивања беснила код животиња спроводиће се вакцинација свих паса и мачака старијих од четири месеца.

За вакцинацију ће се користити само вакцине од умртвљених, високоимуних сојева вируса беснила (НЕР-Flury). У неповољним епизоотиолошким ситуацијама користиће се и вакцине од инактивисаних сојева вируса. Врсту вакцине и обим вакцинације по врстама животиња прописује министарство надлежно за послове ветеринарства у зависности од епизоотиолошке ситуације.

Пси и мачке који у току године достигну старост од четири месеца, односно ново набављени пси и мачке који нису раније вакцинисани, морају се вакцинисати у року од 14 дана од дана када су достигли старост од четири месеца, односно од дана набавке.

Пси који се изводе у ловишта морају бити вакцинисани најмање 15 дана пре извођења у лов. По потреби ће се контролисати имунитет код ловачких паса од стране ветеринарске специјалистичке службе и то на зараженим и угроженим подручјима.

У случају потребе министар надлежан за послове ветеринарства може наредити у појединим случајевима вакцинацију и других животиња против беснила.

Све одстрељене лисице чије се крзно ставља у промет обавезно је дијагностички прегледати на беснило.

в) Дехелминтизација **(третирање паса и мачака против цревних паразита)**

ЕХИНОКОКОЗА **(Echinococcosis)**

1) Приликом вакцинације паса против беснила врши се и дехелминтизација паса против *Echinococcus granulosus*, средством које поуздано убија зреле и незреле облике пантљичаре.

Ради спречавања ширења инфекције обавезно је после третирања псе држати најмање 48 часова у затвореном простору и њихов измет нешкодљиво уклонити (закопати, спалити).

Правна и физичка лица која се баве клањем животиња за јавну потрошњу, као и власници животиња који животиње кољу за сопствене потребе, дужни су ради спречавања ширења ехинококозе одбачене органе закланих животиња учинити нешкодљивим прерадом у кафилерији или кувавањем, односно уништити их спаљивањем или закопавањем.

г) Остале заразне болести

За остале заразне болести животиња прописане се имунопрофилактичке мере на основу процене епизоотиолошке ситуације од стране надлежног ветеринарско специјалистичког института.

У складу са важећим прописима и програмима спроводиће се имунопрофилактичке мере код следећих заразних болести: бедренице, анаеробних инфекција говеда и оваца, врбанца свиња, гамборо болести живине, инфективног бронхитиса живине, марекове болести, епидемичног тремора,

дифтерије и богиња живине, аујецкијеве болести свиња и заразне шепавости оваца.

На основу епизоотиолошке ситуације ветеринарско специјалистички институти доносиће посебне планове о вршењу превентивних мера у складу са тренутном епизоотиолошком ситуацијом и исте ће достављати на увид министарству надлежном за послове ветеринарства најмање 10 дана пре спровођења акције. Планови морају да садрже предлог болести и мера које је потребно спровести, као и предлог које ветеринарске службе могу да спроведу наведене програме на прописан начин и у ком временском периоду.

За све спроведене мере прописане овим програмом мера води се евиденција и доставља се министарству надлежном за послове ветеринарства сваких 15 дана са редовним петнаестодневним извештајима. Извештаји треба да садрже прецизне податке по врстама животиња шта је од програма извршено, ко га је извршио, колико је утрошено вакцина односно дијагностичких средстава и колике су потребе за следећи период.

Дијагностичка испитивања спроводиће ветеринарско специјалистички институти на епизоотиолошким подручјима за која су и основани.

Остале послове у ветеринарству обављаће овлашћена ветеринарска служба у обиму и на простору за који је овлашћена.

Министарство надлежно за послове ветеринарства може у одређеним случајевима да прошири или ускрати овлашћења наведеним службама.

III. РОКОВИ, ОБЕЗБЕЂЕЊЕ СРЕДСТАВА, НАДЗОР И ИЗВРШНОЦИ СПРОВОЂЕЊА ПРОГРАМА МЕРА ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТИЊА

Потребе у здравственој заштити животиња за спровођење мера предвиђених овим програмом, а које се суфинансирају и финансирају из буџета Републике Србије су:

- дијагностичка испитивања на леукозу, бруцелозу, туберкулозу, плави језик и маститис;
- набавка дијагностичких средстава за наведене болести;
- набавка мамака и отрова за дератизацију;
- набавка средстава за дезинсекцију;
- дезинфекција и дезинсекција у зараженим и на заразу сумњивим двориштима и објектима;
- поступање у складу са законом у зараженом и на заразу сумњивом дворишту или објекту;
- накнада штете власницима животиња настале као последица спровођења наложених мера.

Министар надлежан за послове ветеринарства утврђује рокове за спровођење мера из овог програма. Јавне ветеринарске службе (ветеринарске станице, специјалистичке ветеринарске службе – институти и центри), Факултет ветеринарске медицине, односно друге оперативне ветеринарске службе које спроводе конкретне мере, начин и време спровођења појединих мера, морају се утврдити најкасније до краја јануара текуће године.

Средства за финансирање спречавања, појављивања, откривања, сузбијања и искорењивања туберкулозе, бруцелозе, ензоотске леукозе говеде, инфективног запаљења вимена, болести плавог језика, лептоспирозе, болести риба, болести пчела, инфективне анемије коња, Кју–грознице, салмонелозе и тифуса живине, беснила, ехинококозе и трихинелозе за 2002, 2003. и 2004. годину обезбеђиваће се посебно за сваку календарску годину у буџету Републике Србије.

За спровођење овог програма користиће се и средства од накнаде за уверења о здравственом стању животиња, ветеринарско–санитарне прегледе, регистрацију паса и средства од новчаних казни, сходно динамици прилива средстава, а на основу плана, програма и листе приоритета које утврђује министарство надлежно за послове ветеринарства.

Конкретан план, приоритете у финансирању, врсту опреме, средства и рокове у којима ће се вршити финансирање и инвестирање, утврђује министарство надлежно за послове ветеринарства сваке године, најкасније до краја фебруара за текућу годину, а по потреби и у току године.

За спровођење овог програма одговорни су држаоци животиња, министарство унутрашњих послова у границама својих надлежности, надлежни државни и правосудни органи, а посебно јавне и друге стручне ветеринарске службе и појединци који непосредно спроводе мере из Програма.

Надзор над реализацијом Програма врши министарство надлежно за послове ветеринарства преко републичких ветеринарских инспектора.